

ПОЛІСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (УКРАЇНА)
БЕРЛІНСЬКИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ (НІМЕЧЧИНА)
ГОСПОДАРСЬКОЇ АКАДЕМІЇ ІМ. Д. А. ЦЕНОВА (СВИШТОВ, БОЛГАРІЯ)
ІНСТИТУТУ ЯНА-УРБАНА САНДАЛА (НОРВЕГІЯ)
УНІВЕРСИТЕТ ВІТАУТАСА МАГНУСА (ЛИТВА)
УНІВЕРСИТЕТ МАСАРИКА (БРНО, ЧЕСЬКА РЕСПУБЛІКА)
ЧЕРНІВЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМ. Ю. ФЕДЬКОВИЧА (УКРАЇНА)
ШКОЛА БІЗНЕСА УНІВЕРСИТЕТА НЬЮКАСЛА, (НЬЮКАСЛ, АНГЛІЯ)

МЕХАНІЗМИ УПРАВЛІННЯ РОЗВИТКОМ ТЕРИТОРІЙ

наукові праці учасників міжнародної науково-практичної конференції

Частина 1

Житомир
2023

*Левченко І. В., доктор філософії,
Національний університет «Полтавська політехніка
ім. Юрія Кондратюка», Україна*

АДАПТАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНОГО ЗАКОНОДАВСТВА УКРАЇНИ ДО СТАНДАРТІВ СТАЛОГО РОЗВИТКУ ООН

Постановка проблеми. 25 вересня 2015 р. Генеральна Асамблея Організації Об'єднаних Націй прийняла план дій зі сталого розвитку до 2030 р., що включає 169 завдань в межах 17 Цілей сталого розвитку. Україна, як і інші країни-члени ООН, бере участь у глобальних процесах забезпечення сталого розвитку. Для визначення меж національної стратегії розвитку України до 2030 р. відповідно до принципу «нікого не залишити осторонь» розпочато інклюзивний процес відповідно до Цілей сталого розвитку. Кожна глобальна ціль враховує конкретні умови розвитку країни. У 2016 році в Україні було проведено низку консультацій на національному та регіональному рівнях. За результатами такого підходу можна зробити висновок, що національні цілі сталого розвитку стануть основою для забезпечення економічного зростання, соціальної справедливості та раціонального природокористування [1].

Понад 800 експертів, урядовців, менеджерів, експертів агентств ООН, дипломатів, науковців, економістів, демографів, медичних працівників, епідеміологів, екологів та вчителів із подібних галузей у тематичних напрямках ЦСР, письменників, журналістів, підприємців, лідерів громадських організацій, державні організації, були залучені до формулювання національних цілей сталого розвитку та інші представники громадянського суспільства. Процес визначення ЦСР і встановлення орієнтирів для моніторингових організацій викликав національні дискусії щодо вимірювання соціального прогресу та вдосконалення національних статистичних систем.

Аналіз останніх досліджень. На сьогоднішній день питання реалізації цілей сталого розвитку ООН розглянуто у працях таких вітчизняних науковців, як: Жовнірчик Я.Ф., Дурман О.Л., Козуб В.О., Козуб С.О., Федулова Л.І., Громоздова Л., Громоздов В., Жмай О., Жмай А. Авторка Мар'янович М.І. навіть сформувала єдину систему індикаторів виконання завдань Цілей сталого розвитку в світі та Україні. З огляду на таку кількість досліджень ми б хотіли звернути увагу на питання саме адаптації екологічного законодавства України до стандартів сталого розвитку ООН.

Основний матеріал. Екологічне законодавство України є комплексною нормативно-правовою системою, яка включає екологічно-правові норми та може регулювати екологічно-правові питання, які виникають у сфері охорони навколишнього середовища, використання природних ресурсів, та безпеки. Законодавча система охорони навколишнього природного сере

довища в Україні є досить прогресивною, оскільки створювалася в незаможних умовах та з використанням досвіду світових лідерів у сфері екологічного законодавства. Сьогодні можна впевнено сказати, що «правовий вакуум», який виник одразу після проголошення незалежності у сфері екологічної безпеки, охорони навколишнього природного середовища ліквідовано. За ці роки в Україні прийнято десятки законів і нормативно-правових актів, які регулюють усі правові питання охорони навколишнього середовища в країні [2].

Вирішення сучасних екологічних проблем України буде можливим лише за умови всебічної та активної міжнародної співпраці. В основному це викликано такими ситуаціями: глобальність екологічних проблем; транскордонний характер забруднення; міжнародні зобов'язання України в галузі охорони навколишнього природного середовища. Необхідний міжнародний обмін досвідом і технологіями, можливість залучення іноземних інвестицій [3]. Україна є учасницею понад двадцяти міжнародних договорів і двосторонніх угод у сфері охорони навколишнього природного середовища. Міжнародні зобов'язання України щодо використання природних ресурсів, охорони навколишнього природного середовища та забезпечення екологічної безпеки впливають із положень ратифікованих та недостатньо перевірених договорів та угод. З метою виконання Україною своїх зобов'язань, що випливають із вищезазначеного, необхідно адаптувати національне законодавство до стандартів міжнародного права та враховувати існуючу міжнародну практику при розробці нового законодавства [4].

Важливо врахувати і вимоги, що стали перед вітчизняним екологічним законодавством після початку дії стандартів сталого розвитку ООН. Так, від 2019 р. за Указу Президента України про інтеграцію 17 Цілей сталого розвитку (ЦСР) у державну політику, рекомендовано їх впровадження для досягнення сталого економічного та соціального розвитку для всіх українців за принципом «ніхто не залишиться без уваги» [5]. ЦСР інтегровано до відповідних стратегій, у тому числі до Закону України «Про Основні засади... екологічної політики України на період до 2030 року» від 31 березня 2019 р. [6]. У даному законі було враховано одразу декілька ЦСР, а саме: Ціль 3. Міцне здоров'я і благополуччя; Ціль 6. Чиста вода та належні санітарні умови; Ціль 11. Сталий розвиток міст і громад; Ціль 12. Відповідальне споживання та виробництво; Ціль 13. Пом'якшення наслідків зміни клімату; Ціль 14. Збереження морських ресурсів; та Ціль 15. Захист та відновлення екосистем суші. Основні аспекти виділено на рис. 1, де і прослідковується дотримання відповідності ЦСР. До початку повномасштабної війни в лютому 2022 р. Україна просувалась у досягненні 15 з 17 Цілей сталого розвитку [6]. Але на жаль російські війська завдали нищівних руйнувань та особливо страждають земельні ресурси нашої держави.

Досягнення Україною Цілей Сталого Розвитку (ЦСР), які були затверджені на Саміті Організації Об'єднаних Націй зі сталого розвитку у 2015 році;

- Сприяння збалансованому (сталому) розвитку шляхом досягнення збалансованості складових розвитку (економічної, екологічної, соціальної), орієнтування на пріоритети збалансованого (сталого) розвитку;

Інтегрування екологічних вимог під час розроблення і затвердження документів державного планування, галузевого (секторального), регіонального та місцевого розвитку та у процесі прийняття рішень про провадження планованої діяльності об'єктів, які можуть мати значний вплив на довкілля;

- Міжсекторальне партнерство та залучення заінтересованих сторін;

Відповідальність органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування за доступність, своєчасність і достовірність екологічної інформації.

Рис. 1. Часткове відтворення основних аспектів Закону України «Про Основні засади (стратегію) державної екологічної політики України на період до 2030 року»

Джерело: на основі [6].

Висновки та пропозиції. Враховуючи ситуацію в Україні наразі на наш погляд доцільно провести моніторинг впливу війни в країні на екосистему та визначити основні пріоритети відродження земельних та водних ресурсів, що відповідно в першу чергу повинно відобразитися і у законодавчій базі. Важливо створити належні умови для повноцінного відновлення навколишнього середовища, адже це в першу чергу вплине на майбутнє покоління та здоров'я населення країни.

Список використаних джерел

1. Як ООН підтримує Цілі сталого розвитку в Україні. <https://ukraine.un.org/uk/sdgs>
2. Екологічне законодавство. <https://deply.gov.ua/ekologichne-zakonodavstvo/>
3. Шарий Г. І. та ін. Ринок органічної продукції України та його при вабливість для залучення іноземних інвестицій. *Агросвіт*, 2023. №15. С. 43–51. <https://www.nayka.com.ua/index.php/agrosvit/article/view/1915/1934>
4. Буряк А. та ін. Державна підтримка розвитку АПК для забезпечення екологічної безпеки й подолання екозагроз: світовий досвід та реалії України. *Агросвіт*. 2023. №18. С. 96–105. – <http://doi.org/10.32702/2306-6792.2023.18.96>. <http://reposit.nupp.edu.ua/handle/PoltNTU/13371>
5. Цілі сталого розвитку – невід'ємна частина Плану відновлення України. 2022. <https://www.undp.org/uk/ukraine/press-releases/tsili-staloho-rozvytku-nevidyemna-chastyna-planu-vidnovlennya-ukrayiny>
6. Набув чинності закон про засади державної екологічної політики. <https://uteka.ua/ua/publication/news-14-novosti-zakonodatelstva-1-vstupil-v-silu-zakon-o-principax-gosudarstvennoj-ekologicheskoy-politiki>.